

TANULMÁNYOK

LENIN, A NAGY OKTÓBERI SZOCIALISTA FORRADALOM ÉS A POLGÁRHÁBORÚ KATONAI VEZETŐJE

Mucs Sándor

Ötven éve, hogy az orosz munkásosztály — élén a Lenin vezette bolsevik párttal — győzelmet aratva a burzsoázia fölött megteremtette saját hatalmát. Ez a tény az egész emberiség történetében egy új korszak — a szocializmus győzelmének korszaka — kezdetét jelentette.

A bolsevikok azt vallották: ha az új társadalomért folyó harcban a burzsoázia erőszakot alkalmaz, arra a munkásosztálynak erőszakkal kell válaszolnia. Ezért az orosz munkások forradalmi pártja — az eddig lezajlott forradalmak tanulságaiból kiindulva — következetesen készült a burzsoáziával szembeni fegyveres összecsapásra is. Lenin a pártot a fegyveres felkelésre készítve kifejtette, hogy az — amennyiben sor kerül rá — a háború egyik formája lesz, az elnyomottak háborúja az elnyomók ellen.

Lenin — s ezt nyomatékosan hangsúlyoznunk kell — nem volt militarista. Az ügy békés megoldására törekedett még olyan alapvető kérdésben is, mint a hatalom megragadása. Ám a békés átmenet megteremtésének lehetőségében is a reális alapokból indult ki, s nem habozott egy pillanatig sem, amikor az események menete csupán egy lehetőséget, a fegyveres harc lehetőségét állította a párt elé.

A fegyveres felkelés vezetésére való felkészülés — mint a háború egyik formájának vezetésére való felkészülés — azt követelte a párttól és annak vezetőjétől, hogy a legkomolyabban foglalkozzanak a fegyveres harc törvényszerűségeinek vizsgálatával, megismerésével, hogy azokat kellő időben művészi fokon tudják alkalmazni.

Ismeretesek előttünk azok a munkák, amelyekben Lenin a háború és a hadsereg marxista értékelésével, valamint a fegyveres felkelés törvényszerűségeivel foglalkozik, továbbfejlesztve e téren is elődeinek, a marxizmus alkotóinak elméleti megállapításait.

Jelen cikkünkben nem kívánunk kitérni Lenin e munkáinak, elméleti megállapításainak bemutatására, ezek ugyanis a magyar olvasók előtt már többé-kevésbé ismertek.¹

Cikkünknek azt a feladatot szántuk, hogy bemutassa Lenint, aki a szóban forgó elméleti tételek alapján gyakorlati irányítója és vezetője volt az orosz munkásosztály és a fiatal szovjet állam fegyveres harcának.

¹ Lenin katonai elméleti munkásságával kapcsolatban eddig megjelent jelentősebb magyar nyelvű kiadványok és írások: Lenin a háborúról, a hadseregről és hadtudományról. I., II. köt. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1958.; A. A. Sztrokov: Lenin és a szovjet hadtudomány. Hadtörténelmi Közlemények (a továbbiakban HK.), 1957. 3-4. sz.; Liptai Ervin: Lenin és a szocialista hadtudomány. HK. 1960. 2. sz.

A fegyveres harc, a háború vezetése igen sokoldalú tevékenységet, széles látókört, gyors és határozott intézkedéseket követel minden fokozatú parancsnoktól. Lenin, aki a bolsevik párt és a szovjet kormány élén állva vezette a fegyveres felkelést és a polgárháborút, a legmagasabb szinten egyesítette magában a fegyveres harc vezetéséhez szükséges tulajdonságokat.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom megkezdése előtt „Egy kívülálló tanácsai” c. cikkében Marxot idézve Lenin meghatározta azokat az elveket, amelyeket a munkásosztály pártjának feltétlenül szem előtt tartva érvényesítenie kell a gyakorlatban, ha a fegyveres felkelést győzelmesen akarja megvívni. Ezek az elvek a következők:

„1. Sohasem szabad *játszani* a felkeléssel, hanem ha megkezdjük, határozottan tudnunk kell, hogy végig is kell vinni.

2. *Nagy túlerőt* kell összpontosítani a döntő helyen és a döntő pillanatban, mert különben az ellenség, amelynek jobb a kiképzése és a szervezete, a felkelőket megsemmisíti.

3. Ha a felkelés már megkezdődött, a legnagyobb *határozottsággal* kell cselekedni és okvetlenül *támadásba* kell átmenni. »A védekezés a fegyveres felkelés halála.«

4. Igyekeznünk kell az ellenséget váratlanul meglepni, és kilesni a pillanatot, amíg csapatai szét vannak szórva.

5. Törekedni kell *naponként* (ha egy városról van szó, mondhatnánk óránként), újabb és újabb, bármilyen csekély sikert is elérni, minden áron fenntartani az »erkölcsi fölényt.«²

A fenti elvek Lenin tevékenységében mind a forradalom, mind a polgárháború folyamán a gyakorlatban is megnyilvánultak.

A fegyveres felkelés közvetlen előkészítése Lenin irányításával folyt. Amint Lenin Petrográdra visszatért, a központi bizottság az ő útmutatásai alapján kezdte meg a Vörös Gárda új osztagainak szervezését; a fővárosban a katonai instruktorok kiképzésére tanfolyamokat indított; megkezdte a munkások felfegyverzését és kiképzését, valamint harci osztagok szervezését a flottánál és a hadseregénél, amelyeknek a főváros védelmében szántak szerepet.

Lenin — akinek személyében egyesült a párt politikai és katonai vezetése — különös gondot fordított arra, hogy a munkásosztály fegyveres erejének, a Vörös Gárdának parancsnokait nagy körültekintéssel válogassák ki. Fontosnak tartotta annak ismeretét, hogy az egyes parancsnokoknak van-e megfelelő katonai képzettségük, ismerik-e a fegyvereket, el tudnak-e igazodni az utcai harcban stb. Amikor e kérdésekről a forradalom megkezdése előtt Podvojszkijjal³ beszélt, és kitűnt, hogy Podvojszkij ebből a szempontból egyetlen parancsnokot sem ismer, Lenin szemrehányóan mondotta: „Ejnye, ejnye, hát így állunk a katonai szervezet elnökével! Hogy fogja vezetni a felkelést, ha nem tudja, milyenek a parancsnokai?”⁴

Lenin megkövetelte, hogy a Vörös Gárdának azokat a parancsnokait, akik alacsony katonai tudással rendelkeznek, nem értenek a fegyverek kezeléséhez, váltsák le, mert ezek a parancsnokok „tönkre teszik a felkelést.”

A felkelés előtti hetekben Lenin illegálisan tartózkodott Petrográdon, mégis rendszeresen találkozott a Forradalmi Katonai Bizottság tagjaival, valamint a hadseregben dolgozó bolsevikokkal. Tájékoztatót kért tőlük a meg-

² Lenin élete. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1961. 387. o.

³ Podvojszkij az 1917. október 17-i központi bizottsági határozat alapján létrehozott Forradalmi Katonai Bizottság tagja volt.

⁴ *Grinyisin*: Lenin katonai tevékenysége. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1963. 258. o.

tett intézkedésekről. Ellenőrizte, megtörtént-e minden a felkelés győzelmének biztosítása érdekében.

Lenin már korábban rámutatott azokra a konkrét feladatokra, melyeket a forradalom fegyveres szakaszának első lépéseként meg kell valósítani. E kérdéssel kapcsolatos útmutatásokban lényegében a fegyveres harc konkrét tervét adta: „... egyidejű, minél váratlanabb és gyorsabb támadás Petrográd ellen, feltétlenül kívülről is, belülről is, a munkásnegyedekből is, Finnországból is, Revalból is, Kronstadtból is, az egész hajóhad támadása, óriási túlerő összpontosítása ...

Ugy kell kombinálni a három fő erőnket: a hajóhadat, a munkásokat és a katonai alakulatokat, hogy feltétlenül megszálljuk és bármilyen veszteségek árán is megtartsuk: a) telefont; b) a távírórt; c) a pályaudvart; d) a hidakat elsősorban.

A legelszántabb elemeiket, »rohamcsapatainak« és a munkásifjúságot, valamint a legjobb matrózokat kisebb csapatokba kell osztani azzal, hogy szálljanak meg minden fontosabb pontot és vegyenek részt minden fontos hadműveletben, például:

Körülzárni és elvágni Petrográdot, s a hajóhad, a munkások és a katonaság kombinált támadásával elfoglalni — ez az a feladat, amely művészetet és háromszoros merészséget követel.

A legjobb munkásokból puskákkal és bombákkal felfegyverzett csapatokat kell alakítani a támadásra és az ellenség »központjainak« (tiszti iskolák, távírók, telefon stb.) bekerítésére ezzel a jelszóval: mindnyájan elpusztulunk, de nem engedjük át az ellenségét.”⁵

Minden fegyveres harc sikere döntő módon függ attól, hogy kedvezőek-e a küzdelem megindulásának körülményei. A katonai vezetőknek tehát a helyzet tisztázása, a döntő pillanat megkeresése az előkészítő munka egyik igen fontos feladata.

Ismeretes, hogy Lenin a helyzetelemzést különösen nagy gonddal végezte attól a pillanattól kezdve, amikor az események lehetetlenné tettek, hogy az orosz munkások és parasztok békés úton vegyék kezükbe a hatalmat.

A párt központi bizottsága 1917 szeptember és október hónapokban több mint húsz ülésen értékelt a forradalmi helyzet alakulását — s az október 23-i tanácskozáson Lenin olyan következtetésre jutott, hogy most már a fegyveres felkelés előkészítésének technikai oldalára kell fordítani a figyelmet.

Ezt követően az előkészületek még határozottabb ütemben folytak, s Lenin utasítására a Forradalmi Katonai Bizottság október 23-tól riadókészültségbe helyezte a Vörös Gárdát, hogy bármely pillanatban megkezdhesse a harcot.

A felkelés közvetlen előkészítése idején a központi bizottság tagjai is megkapták konkrét tennivalóikat. Így pl. Szverdlov, az ideiglenes kormány akcióinak ellenőrzését és a Péter-Pál erőddel a kapcsolat fenntartását kapta feladatul. A postáért és a távíróért Dzserszinszkij, a pétervári vasúti csomópontért pedig Budnov volt a felelős. Megbízatást kaptak a központi bizottság többi tagjai is: Sztálin, Urickij, Miljutyin, Nogin stb. A központi bizottság a felkelés támpontjának a Péter-Pál erődöt és az „Auróra” cirkálót jelölte meg.

A forradalmi helyzet alakulásában október 24-e volt a kritikus nap. Lenin, aki még mindig az illegális lakásán tartózkodott és összekötők útján tájékozódott a helyzetről, e napon levéllel fordult a központi bizottsághoz, amelyben a helyzet elemzése után a következő végkövetkeztetésre jutott „... olyan kérdések vannak napirenden, amelyeket nem tanácskozások, nem kongressz-

⁵ Lenin Művei 26. köt. Budapest, Szikra, 1952. 175–176. o.

szusok döntenek el (még szovjetkongresszusok sem), hanem egyes-egyedül a népek, a tömegek, a felfegyverzett tömegek harca... Le kell tartóztatni, ha török, ha szakad még ma este, még ma éjjel a kormányt, miután lefegyvereztük (ha ellenállást tanúsítanak — legyőzzük) a hadapródiskolákat stb.”⁶

Lenin még aznap este elhagyta illegális lakását és átment a Szmolnijba, ahol a forradalom vezérkara székelt. Jóváhagyta az ő irányelvei alapján elkészült konkrét tervet, amelyet azonnal tudattak a különböző forradalmi fegyveres csoportokkal és a bolsevikokat támogató katonai egységekkel.

Lenin a felkelés vezetését saját kezében tartotta. Miután a forradalmi csapatok megindultak a feladatok végrehajtására, azonnal tájékoztatást kért az eredményekről. Podvojszkij írja, hogy „Időnként futárral két-három szavas feljegyzéseket küldött nekünk: »Elfoglalták-e a távbeszélő központot és a távirót?«; »Elfoglalták-e a hidakat és a pályaudvarokat?«; stb. Szóban és írásban is azt követelte, hogy ellenőrizzük minden rendelkezését.”⁷

25-én este pl. Lenin úgy ítélte meg, hogy a parancsnokság talán túlkomplikálja a palota megrohamozásának előkészületeit, azonnal sürgető feljegyzést küldött a vezetők részére: „Miért tart ilyen sokáig? Mit csinálnak parancsnokaink? Igazi háborút vettek tervbe?! Minek! Körülzárás, átdobások, láncok, szökések, felfejlődés... Hát méltó ellenféllel vívott háború ez? Gyorsabban! Támadni! Kitűnő matrózegységek, gyalogos századok, rajta, mind!”⁸

A forradalmi csapatok még aznap este elfoglalták a Téli Palotát és letartóztatták az ideiglenes kormányt. — Győzött a forradalom.

Mint ismeretes, a szocialista forradalom napján nyílt meg a II. szovjetkongresszus. Munkájával most nem kívánunk bővebben foglalkozni, legfontosabb határozatai — a földről és a békéről — ismeretesek az olvasó előtt.

A burzsoázia azonban nem nyugodott bele a vereségbe. A forradalom győzelme után néhány napra — október 27-én — Krasznov tábornok parancsnoksága alatt már Petrográd ellen küldte az ellenforradalmi csapatokat, hogy megfojtsa a munkások és parasztek fiatal államát.

A párt központi bizottságára és a szovjet kormányára — amelynek élén Lenin állt — ismét hatalmas feladat hárult. Meg kellett szervezni Petrográd és vele együtt a fiatal Szovjetköztársaság védelmét.

Krasznov támadásának hírére Lenin azonnal magához rendelte a katonai szakembereket: Antonov-Ovszejenkót, Dzserzsinszkijt, Krilenkót, Podvojszkijt és Vahramjevet és megtanácskozta velük a legsürgősebb tennivalókat. Kapcsolatba lépett a Balti-Flotta vezetőivel és utasításokat adott számukra, hogyan vegyenek részt az ellenforradalmi lázadás leverésében. Megparancsolta: „A torpedónaszádoknak a Névára kell befutniok, körülbelül Ribackij nagyközségnél, hogy fedezzék a Nyikolajevi utat és az odavezető utakat.”⁹

Lenin még az ellenforradalmi csapatok támadása napján átment a katonai körzeti parancsnokságra, ahol tájékoztatást kért a helyzetről. A katonai bizottság elnöke bizalmatlanságnak fogta fel Lenin látogatását és ezt ki is fejezte, mire Lenin a következőket válaszolta: „Nincs itt szó bizalmatlanságról, csupán a munkások és parasztek kormánya tudni szeretné, hogyan működnek katonai szervei.”¹⁰

Még folyt a harc Krasznov csapataival, amikor Lenin ellátogatott a Putyilov-gyárba, ahol személyesen ellenőrizte, kellő ütemben folyik-e az ágyúk gyártása, s felszólította a munkásokat, hogy minél gyorsabban készítsék el az arcvonalon már nagyon várt páncélvonatot.

⁶ Lenin: A háborúról... II. köt. 1958. 272. o.

⁷ Grinyisin: i. m. 268. o.

⁸ Uo. 270. o.

⁹ Lenin: Katonai levelezés. Budapest, Zrínyi Katonai Kiadó, 1959. 12. o.

¹⁰ Lenin élete. 408. o.

Krasznov támadásával egy időben a junkerek lázadást robbantottak ki a városon belül. A kitűnő fegyverzettel rendelkező és jól vezetett tisztiskolások igen érzékeny veszteségeket okoztak a forradalmároknak. Amikor Lenin erről értesült, utasításokat adott, hogy a forradalmi csapatok erőinek kímélése érdekében a junkerek ellen tüzérseget vessenek be. Ennek alkalmazása után az ellenforradalmi lázadók rövidesen letették a fegyvert. A városon belüli ellenséges felkelést hamarosan likvidálták.

A forradalom központja — Petrográd ellen indított ellenforradalmi csapatok azonban még nem voltak megsemmisítve. Lenin e napokban ugyanúgy, mint a fegyveres felkelés napján, szinte szünet nélkül kérte a tájékoztatókat. Amikor pl. az előbb említett katonai körzeti parancsnokságon tett látogatásakor megkapta a tájékoztatót, Podvojszkij szerint „... a nagytudású stratégia és hadvezér pontosságával kérdéseket tett fel: miért nem tartják ezt a pontot? figyelembe vették-e ennek az állomásnak a stratégiai jelentőségét? miért ezt és miért nem amazt a lépést tették meg? miért nem szervezték meg Kronstadt, Viborg és Helsingfors támogató akcióit? miért nem foglaltak el valamilyen állást? miért nem zártak le bizonyos átjárókat?

Lenin egyre-másra adta fel a kérdéseket, amelyeknek mindegyikében valójában már benne volt a lángeszű hadvezér válasza is arra vonatkozóan, hogy mit kell tennünk.”¹¹

Lenin világosan látta, hogy a parancsok végrehajtásának egyik igen fontos feltétele, hogy a katonák, a dolgozó tömegek tisztában legyenek azzal, hogy az ügy, amelyért harcba indulnak, az érdeküket szolgálja. A néptömegek szerepéről a forradalmi háborúban Lenin a következőket vallotta: „Sohasem fogják legyőzni azt a népet, amelynek munkásai és parasztjai nagy többségükben felismerték, megérezték és tisztába jöttek vele, hogy saját hatalmukat, a szovjethatalmat — a dolgozók hatalmát védelmezzik...”¹² De Lenin tudta azt is, hogy ez a felismerés nem megy önmagától, hogy ezt a tömegeknek nap mint nap meg kell magyarázni.

Nyilván ezek a gondolatok vezették, amikor minden katonai vonatkozású, fontosabb lépésnél szükségesnek tartotta, hogy ahhoz a vezetés politikai vonatkozású megjegyzéseket is fűzzön. Krasznov támadása után pl. Lenin a Népbiztosok Tanácsa nevében „Mindenkihez!” címmel szikratáviratot küldött, amelyben a II. szovjetkongresszus határozatát közölték. „Tudomásulvétel céljából közöljük — hangzik a távirat —, hogy a szovjetkongresszus, amelynek résztvevői már elutaztak, két fontos dokumentumot fogadtak el: 1. arról, hogy minden földesúri föld azonnal a parasztbizottságok kezébe megy át, és 2. a demokratikus béke felajánlása.”¹³

Hasonlóan cselekedett Lenin akkor is, amikor a hadsereg parancsnoka, Duhonyin tábornok nem volt hajlandó a munkások és parasztok kormányának a béketárgyalások megkezdésére vonatkozó utasítását végrehajtani és le kellett őt váltani beosztásából. E lépés után Lenin azonnal szikratáviratban fordult a hadsereg minden egyes tagjához és felszólította a katonákat, ne engedjék meg, hogy az ellenforradalmi tábornokok meghiúsítsák a béke ügyét, és vegyék őrizetbe azokat a tábornokokat, akik nem engedelmessékednek a forradalmi kormánynak.¹⁴

A forradalmi kormány — Leninnel az élén — tisztában volt azzal, hogy az ország katasztrófális élelmezési helyzete — ha azon nem segítenek — előbb vagy utóbb válságba sodorja a forradalmat. E kérdésben is határozott lépé-

¹¹ Grinyisin: i. m. 277. o.

¹² Lenin Művei 29. köt. Szikra, 1953. 332. o.

¹³ Lenin: Katonai levelezés. 14. o.

¹⁴ Lenin: Uo. 21. o.

sekre volt szükség. Lenin utasítására az élelmiszer-tartalékok felkutatására a Balti-Flotta matrózaiból két csoportot alakítottak. Az egyik csoport a vasúti szállítmányokat nézte át, a másik a városban — a gazdagok lakásán és üzleteiben — végzett felderítést. Ennek eredményeként a matrózok jelentős mennyiségű élelmiszer-tartalékot fedeztek fel és azt a kormány közellátási szerveinek adták át.

A belső ellenforradalmi erők első támadásának likvidálása után a német imperialisták indultak rohamra a fiatal tanács hatalom ellen. Lenin a helyzet elemzése után arra a következtetésre jutott, hogy a szovjet kormánynak azonnal, bármilyen súlyos feltételekkel is, de békét kell kötnie, hogy lélegzetvételhez jutva rendezze a háború alatt szétzilálódott hátországot és megerősítse saját hadseregét.

Ismeretes, hogy Leninnek még a kormányon és a párton belül is meg kellett küzdenie a békét ellenzőkkel, míg végülis sor került a Brest-Litovszk-i béke megkötésére.

Mint tudjuk, Lenin a leghatározottabban elítélte az annexiós imperialista békét. A szovjet kormány első, a békéről szóló dekrétumában az annexió és hadisarc nélküli béke mellett szállt síkra, a szovjet kormány 1918 tavaszán mégis igen súlyos feltételekkel terhes békét volt kénytelen kötni az imperialista Németországgal.

Lenin, aki a béke megkötéséért harcolt, ugyanakkor kijelentette: „Hihetetlenül, hallatlanul nehéz aláírni egy szerencsétlen, mérhetetlenül súlyos, végtelenül megalázó békét...”¹⁵ Lenin azonban nagyon világosan látta, hogy Szovjet-Oroszország olyan állapotban volt, amikor a katonai helyzet időleghesen engedményekre kényszerítette a politikát.

Lenin tudta, hogy az imperialisták, miután maguk között befejezik az ellenségeskedést, azonnal a munkások és parasztok állama ellen fognak támadni. Ennek visszaverésére fel kellett készülni.

Az imperialisták és az általuk támogatott belső ellenforradalmárok koncentrált támadása nem is váratott magára sokáig. Krasznoj tábornok első sikertelen ellenforradalmi kísérlete után Anglia, Franciaország és Amerikai Egyesült Államok támogatásával már 1917 decemberében felosztották maguk között Szovjet-Oroszországot, ahol a belső ellenforradalmi erőkkel együtt, vagy azokat támogatva felléptek a szovjetrendszer ellen. A királyi Románia elfoglalta Besszarábiát, 1918 tavaszán a japánok partraszálltak Vlagyivosztokban, az angolok pedig Murmanszkban. Ugrásra készen álltak az imperialista Németország csapatai is. Májusban ugyancsak az imperialisták lázadást szítottak a csehszlovák hadtestnél Szibériában. A Szovjet Tanácsköztársaság ellen tehát minden oldalról támadás indult.

Ebben a bonyolult helyzetben a katonai vezetés legfontosabb tennivalója az volt, hogy mozgósítsa a dolgozó tömegeket a szocialista haza védelmére és meghatározza azt a fő frontot, amelyen a legérzékenyebb csapást lehet mérni az intervenciókra és a belső ellenforradalmárokra.

E rendkívül fontos feladat meghatározását a katonai vezető, a parancsnok csak abban az esetben tudja megtenni, ha a kialakult helyzettel megfelelő részletességgel tisztában van. Lenin nagyon jól tudta ezt, s az ellenséges támadások megindulása után minden idegszálával az arcvonalakon lejátszódó eseményeket figyelte. Bóncs Brujevics írta Lenin tevékenységéről: „Már korán reggel ott volt dolgozószobájában, gyorsan elolvasta a hadihelyzetről szóló jelentéseket, majd a térképre maga vezette rá a Vörös Hadsereg és az ellenséges csapatok elhelyezkedését és hadmozdulatait. Gondosan tanulmányozta a főparancsnokság összefoglaló beszámolóit, valamint a frontokról

¹⁵ Lenin élete. 429. o.

érkezett különböző tájékoztató anyagot. Rendszeres jelentéseket kapott a front és a Vörös Hadsereg hadműveleteinek előrehaladásáról, de nem érte be ezzel, hanem állandó kapcsolatot tartott a frontok és a hadseregek parancsnokaival.”¹⁶

Ez az intenzív kapcsolat az arcvonallal és a különböző szintű parancsnokságokkal, valamint a belső politikai helyzet állandó elemzése tette lehetővé, hogy Lenin 1918 nyarán a vörös csapatok fő erőkifejtését keletre, Kolcsak és a fehér csehek szétzúzására irányíthassa.

1918 júliusában és az azt követő néhány hónapban az antant és a belső ellenforradalmárok támadása következtében a Szovjetköztársaság helyzete igen kritikussá vált. Lenin így írt erről Clara Zetkinnek: „Mi most itt a forradalomnak talán a legnehezebb napjait éljük. Az osztályharc és a polgárháború behatolt a lakosság legmélyebb rétegeibe; falun mindenütt szakadásra került sor — a szegényparasztság velünk tart, a kulákok veszett dühvel támadnak. Az antant megvásárolta a csehszlovákokat, ellenforradalmi felkelés dúl, az egész burzsoázia minden erejét megfeszítve igyekszik megdönteni hatalmunkat. Mi mégis szilárdan hisszük, hogy el fogjuk kerülni a forradalomnak azt a »szokásos« (1794-ből és 1849-ből ismert) menetét, és le fogjuk győzni a burzsoáziát.”¹⁷

Ebben az időben az arcvonal hossza, amelyen a Vörös Hadsereg harcolt, elérte a 12 ezer km-t, és az ellenség a Szovjetköztársaság háromnegyed részét tartotta megszállva.

Lenin felismerve az ellenforradalmi fehérgárdisták és intervenciósök ama tervét, hogy a szibériai csoportosításuk egyesülni akar a délről és északról támadó erőkkel, minden igyekezetével azon volt, hogy az ellenségnek ezt a fő gócot — a keletit — semmisítsék meg először. „A forradalom egész sorsa — írta Lenin — most *egy* kártyán van: ez a csehszlovákok gyors legyőzése a Kazán—Ural—Szamara fronton.”¹⁸

Javaslatára a központi bizottság határozatot fogadott el az arcvonal megerősítéséről, párttagok és pártfunkcionáriusok zömét küldték a már reguláris egységekként, magasabbegységekként újjászervezett Vörös Hadsereg soraiba. 1918 végén a Keleti Front csapatainál már mintegy 25 ezer kommunista harcolt.

A lenini terv alapján a hadsereg-főparancsnokság hadászati átcsoportosítást hajtott végre. Magasabbegységeket irányítottak át a nyugati arcvonallról, s ennek menetéről Lenin naponta kért tájékoztatót. Danyisevszkij, aki ebben az időben a Keleti Front Forradalmi Katonai Tanácsának volt a tagja, így emlékezik Lenin ezirányú tevékenységére: „Késedelem nélkül pontos választ kaptunk minden kérdésünkre, valahányszor az utánpótlás, az ellátás, a felszerelés, a politikai munka felől érdeklődtünk...”

Vlagyimir Iljics hozzánk, a front politikai munkásaihoz írott személyes leveleiben azt követelte, hogy gyakrabban tájékoztassuk a front helyzetéről, az egyes parancsokról stb. és utasításokat adott arra vonatkozóan, hogyan cselekedjünk.”¹⁹

Lenin miközben állandó kapcsolatban volt a frontok parancsnokságaival és azok katonai tanácsával, minden nap érintkezett a Köztársasági Forradalmi Tanáccsal is. Irányította és ellenőrizte annak tevékenységét, ügyelt arra, hogy a központi bizottság és a kormány célkitűzéseit és katonai irányelveit betartsák.

¹⁶ Lenin élete. 462—463. o.

¹⁷ Lenin Művei 35. köt. Budapest, Szikra. 1956. 326. o.

¹⁸ Lenin: Katonai levelezés. 88. o.

¹⁹ Grinyisin: i. m. 1963. 524. o.

A központi bizottság és Lenin személyes gondoskodása a keleti arcvonalról lehetővé tette, hogy a Vörös Hadsereg csapatai kemény csapásokat mérjenek az ellenségre. Szeptember 10-én már Kazány elfoglalása dokumentálta a hősi erőfeszítés sikerét. A fehér csehek és a hazai ellenforradalmi erők olyan vereséget szenvedtek, amely semmivé tette a többi ellenséges erőkké váló egyesülési kísérletet. A keleti arcvonal egy időre megszűnt főveszélynek lenni a Szovjetköztársaság számára.

Az antant és a belső ellenforradalmárok azonban egy pillanatra sem tettek le eredeti tervükről — a Szovjetköztársaság megsemmisítéséről. A keleti arcvonalon elszenvedett vereségük után most más területet kerestek, ahonnan kiindulva megfojthatják a szovjethatalmat.

A helyzetet elemezve Lenin azt a következtetést vonta le, hogy Szovjet-Oroszország ellenségei „... most megfeszítik erejüket, hogy délről támadjanak... vagy a Dardanellák felől, vagy a Fekete-tenger felől, vagy szárazföldi úton Bulgárián és Románián keresztül.”²⁰

S Lenin következtetése most is helyesnek bizonyult. A francia és angol intervenció sok csapatokat tettek partra a Krímben és Ukrajnában, nagymennyiségű felszerelést juttattak el tengeri úton és katonai tanácsadókat küldtek Gyenyikin és Krasznojv tábornokhoz. A német imperialisták az antanttal együtt támogatták az ukrán nacionalisták ellenforradalmi, szeparatista törekvéseit. Ezenkívül a déli kozáklakta területek különösen jó bázist jelentettek a fehérek anyagi és személyi utánpótlásának. Lenin később így jellemezte az 1918 őszen a délen kialakult helyzetet: „A Déli Fronton Krasznojv valóban olyan erőket vont össze, s ott olyan erős fészke volt a kétségtelesen ellenforradalmi kozákságnak, amely 1905 után ugyanolyan monarchista maradt, mint azelőtt, hogy a Déli Fronton aratott győzelem nélkül szó sem lehetett volna arról, hogy a központban csak valamennyire is megszilárdítsuk a szovjethatalmat.”²¹

1918 őszen tehát a Vörös Hadseregnek főleg a déli arcvonalon kellett erejét kifejteni.

1918. november 26-án a központi bizottság határozatot hozott a déli arcvonalon megindítandó támadó hadműveletekről. November 30-án Lenin elnöklétével megalakult a Munkás-Paraszt Honvédelmi Tanács, amelynek az volt a feladata, hogy összehangolja és irányítsa a központi és a helyi katonai, valamint a polgári hatóságok és intézmények tevékenységét, biztosítsa a front és a hátsó rész egységét.

Ismeretes, hogy Lenin már 1905-ben az orosz—japán háború tapasztalataiból levonta az imperializmus kora háborúinak azt a törvényszerűségét, hogy e kor háborúiban az arcvonal a legcsekélyeb mértékben sem függetlenítheti magát a hátsó résztől. „A komoly hadviseléshez szilárdan megszervezett hátsó rész szükséges.” — írta Lenin.²²

A központi bizottság — és személyesen Lenin — mindent megtett, hogy az arcvonalon harcoló és az oda induló csapatokat a lehetőségekhez mérten mindennel ellássák. A Déli Front parancsnokának 1918. október 29-én küldött táviratában sürgeti, hogy a Vorosilov vezette lovasságot haladéktalanul lássák el a szükséges felszereléssel, „Javasoljuk — írta Lenin —, hogy haladéktalanul ellenőrizze ezt, tegyen erélyes intézkedéseket az igények kielégítésére, s értesítsen bennünket, mit végeztek. Jelölje meg a végrehajtásért felelős személyt.”²³

²⁰ Lenin Művei 28. köt. Budapest, Szikra, 1952. 113. o.

²¹ Grinyisin: i. m. 1963. 524. o.

²² Lenin Művei 30. köt. Budapest, Szikra, 1956. 141. o.

²³ Lenin: Katonai levelezés, 127—128. o.

Lenin a katonai felszerelés biztosítása érdekében nem egy esetben fordult levéllel vagy távirattal az egyes hadiüzemek munkásaihoz a termelés fokozása érdekében. Egyik ilyen táviratára az izsevszki gyár munkásai napi 1100 puská gyártását vállalták, sőt megesküdtek Leninnek, hogy „... ha a munkás-paraszt kormányunk a mi erőnket kéri a forradalom ellenségeinek visszaverésére és szétzúzására, kezünkbe vesszük a magunk gyártotta puskákat és utolsó csepp vérünkig harcolni fogunk.”²⁴

A hátszág egysége és szilárdsága tette ismételten lehetővé, hogy a Szovjetköztársaságot délről fenyegető veszély elhárítására újabb tízezreket mozgósítsanak. A központi bizottság javaslatára újabb 2500 kiváló kommunistát küldtek délre a hadsereg megerősítésére. Az újonnan mozgósított erők elosztásának elvét Lenin a következőképpen határozta meg: „... Ne adjunk semmit nyugatra, egy keveset adjunk Keletnek, *mindent* (majdnem mindent) délre összpontosítsunk.”²⁵

A Vörös Hadsereg erőinek eme nagyszabású koncentrálttsága lehetővé tette, hogy a délről támadó fehérek csapatainak támadását megállítsák, sőt december 19-én a szovjet főparancsnokság már ellentámadásra utasította a Déli Front főparancsnokságát.

Lenin ebben az időben fő figyelmét szintén délre fordította. A főparancsnoknak²⁶ küldött több táviratában határozottabb tevékenységet követelt. 1918. január 3-án küldött táviratában pl. arra figyelmeztette a főparancsnokot, hogy ne az ukrajnai eseményekkel törődjön, hanem „... önnek arra kell összpontosítania figyelmét, hogy meggyorsítsa és végigvigye az általános offenzívát Krasznov ellen!”²⁷

A szovjet csapatok 1919. január 4-én a déli arcvonal középső szakaszán támadásba mentek át. Az arcvonal sokoldalú biztosítása, a kiadott parancsok végrehajtásának határozott megkövetelése eredménnyel járt. A Vörös Hadsereg szétzúzta Krasznov tábornok főerőit és súlyos veszteségeket okozott Gyenyikin csapatainak. Eredményeket értek el a szovjet csapatok Ukrajnában is.

Lenin ezeket az eredményeket ismét a Vörös Hadsereg katonáinak erkölcsi megerősítésére használta fel. Március 29-én felhívással fordult a Vörös Hadsereghez, amelyben többek között ezeket mondta: „Anglia, Franciaország és Amerika kapitalistái pénzzel és felszereléssel támogatják az orosz földbirtokosokat, akik Szibériából, a Don-vidékről és Észak-Kaukázusból csapatokat vonultatnak fel a szovjethatalom ellen, mert vissza szeretnék állítani a cár hatalmát. Nem. Ez nem fog megtörténni. A Vörös Hadsereg felzárkózott, nekilendült, elűzte a földbirtokos seregeket és a fehérgárdista tiszteket a Volga mellől, visszafoglalta Rigát, csaknem egész Ukrajnát s Ogyesszához, valamint Rosztovhoz közeledik. Még egy kis erőfeszítés, még néhány hónapi harc az ellenséggel és miénk lesz a győzelem.”²⁸

Az antant és a belső ellenforradalmárok tehát nem tudták megvalósítani azt a tervüket sem, hogy a délről mért csapással semmisítsék meg a szovjethatalmat.

A déli arcvonal elért sikereivel egy időben ismét bonyolódott a helyzet a keleti arcvonalon. Az arcvonal balszárnyán a szovjet csapatok az elégtelen ellátás és az erélytelen vezetés következtében kénytelenek voltak visszavonulni. Különösen veszélyes helyzet alakult ki Perm körzetében. Lenin, aki a déli arcvonal eseményei mellett figyelemmel kísérte a többi frontokon lejárt-

²⁴ Uo. 146. o.

²⁵ *Grinyisin*: i. m. 525. o.

²⁶ Ebben az időben a főparancsnoki tisztséget Vacetisz töltötte be.

²⁷ *Lenin*: Katonai levelezés. 143. o.

²⁸ Uo. 152. o.

szódó eseményeket is, már 1918. december 13-án figyelmeztető üzeneteket küldött a Szovjetköztársaság Forradalmi Katonai Tanácsához, amelyben többek között ez állt: „Rendkívül aggasztó hírek érkeztek Permből. Perm veszélyben van. Attól tartok, hogy megfélekedtünk az Uralról. Okvetlenül vegyék elő Vacetiszt, s ellenőrizzék, elég erélyesen küldik-e az erősítést Permnek és az Uralnak.”²⁹ Magától a főparancsnoktól pedig magyarázatot kért a megtett intézkedésekről.

Lenin figyelmeztetése ez esetben hatástalan maradt. Nem történtek meg Perm védelmére a szükséges intézkedések, az arcvonal más szakaszán pedig Trockij leállította a Vörös Hadsereg támadását, aminek következtében a fehérek erejüket a perm-i arcvonalszakaszra összpontosíthatták. Mindezek következtében a fehérgárdisták december 25-én elfoglalták a várost.

A központi bizottság különbizottságot küldött ki az események okainak feltárására, melynek jelentését Lenin 1919. február 5-én a központi bizottság elé terjesztette. Az ezzel kapcsolatos határozat értelmében Lenin és Szverdlov egy sor intézkedést fogapontosított, amelyek végül is a keleti arcvonal megszilárdításához vezettek.

Lenin erélyes intézkedésére sikerült stabilizálni az északi arcvonalon kialakult helyzetet is. Az ide juttatott anyagi és személyi segítség lehetővé tette, hogy a szovjet csapatok itt is támadásba menjenek át és visszaszorítsák Jugyenicis erőit.

1919 tavaszára tehát a Vörös Hadsereg visszaverte az antant által támogatott ellenforradalmár csapatok első rohamát, miközben felszabadítottak 850 000 km² területet, amelyen 40 millió lakos élt. E területek felszabadításának értékét még csak növelte, hogy jelentős része fontos ipari terület volt. Mindez együttvéve újabb bázist jelentett a Vörös Hadsereg számára a további harcokhoz.

Az elért sikerek azonban még messze voltak attól, hogy az antant és az ellenforradalmárok fölötti teljes győzelmet biztosítani tudták volna.

Az imperialisták befejezve az első világháborút, most már teljes figyelmüket a fiatal Szovjetköztársaság ellen fordíthatták, s még nagyobb erőfeszítéseket tehettek a fehér tábornokok vezette csapatok katonai megsegítésére. A felszerelés, a dollár és a font szintén jelentős mennyiségben állt az ellenforradalmárok rendelkezésére. Ez az újabb „vérátömlesztés”, valamint a fehérek erőszakos toborzásai 1919 első negyedévének végére ismét annyira megerősítette a belső ellenforradalmi erőket, hogy újra megpróbálkozhattak eredeti terveik megvalósításával.

Kolcsakot kikiáltották „Oroszország főkormányzója”-vá, s csapatait ismét támadásba küldték. Délről Gyenyikin, északról Millier csapatai mérték a csapást. Észak-Ázsiában az angolok és a baszmacs ellenforradalmi bandák támadtak. Tervük az volt, hogy Kolcsak és Gyenyikin csapatait egyesítve támadjanak a forradalom szíve, Moszkva ellen.

Lenin, aki állandóan figyelemmel kísérte az imperialisták lépéseit, márciusban a párt VIII. kongresszusán már olyan következtetésre jutott, hogy „... az egyes helyeken lezajlott felkelésekben világosan látható egy *általános terv*, és ez a terv nyilvánvalóan összefügg a fehérgárdisták haditervével, akik úgy határoztak, hogy márciusban általános támadást indítanak, és több felkelést szerveznek.”³⁰

S márciusban a fehérek hadigépezete valóban megindult. Az imperialisták a fő szerepet most is Kolcsaknak szánták, aki időlegesen sikereket is ért el. Ennek egyik oka az volt, hogy 1918 őszétől a bolsevikok szinte majdnem

²⁹ Grinyisin: i. m. 529. o.

³⁰ Lenin Művei 29. köt. 171. o.

minden erőt a déli arcvonalra irányítottak, aminek következtében a keleti arcvonal meggyengült. Kolcsak sikereiben az is közrejátszott, hogy az antant időközben kellően ellátta őt fegyverekkel s az általa megszállva tartott területen lehetősége volt tömeghadsereg megeremtésére és katonai manőverek végrehajtására. Végül az is Kolcsakot segítette, hogy a vöröskatonák a téli támadás idején — kellő utánpótlás hiányában — a súlyos harcokban kimerültek.

Lenin és a központi bizottság, de az egész szovjet kormány figyelme tehát most újra a keleti arcvonalra összpontosult. A központi bizottságnak a keleti arcvonal helyzetével kapcsolatos irányelvei — amelyeket Lenin fogalmazott meg — többek között kimondta: „Kolcsak győzelmei a Keleti Fronton rendkívül fenyegető veszélyt jelentenek a Szovjetköztársaságra nézve. A végső-kig meg kell feszítenünk minden erőnket, hogy széttűzzük Kolcsakot.”³¹ Ugyanez a dokumentum a pártszervezetek és tömegszervezetek számára a keleti arcvonallal kapcsolatban több konkrét feladatot ad. Így pl. kimondta, hogy mozgósítani kell a párttagok 10—20⁰/₀-át, az arcvonalhoz közeli körzetekben pedig az 50⁰/₀-át. A központi bizottság a párt és tömegszervezetektől új forradalmi tevékenységet követelt és arra szólította fel őket, hogy ne éréjk be a régi módszerekkel.

Lenin hangsúlyozta, hogy a keleti arcvonal megerősítését úgy kell megoldani, hogy „Egyetlen ezredet, egyetlen századot sem viszünk el a Déli Frontról.”

A Keleti Front számára új hadsereget toborozunk, ezért hirdettük ki a mozgósítást.”³²

E szervező munka eredményeként a pártszervezetek és a tömegszervezetek 15 ezer kommunisztát, 3 ezer komszomolistát és 25 ezer szakszervezeti tagot küldtek a keleti arcvonalra.

A vörös csapatok ellentámadásba mentek át, s Kolcsak csapatait lépésről lépésre szorították vissza. E támadó hadműveletek során Trockij olyan intézkedéseket adott ki, melynek végrehajtása megtörte volna a támadó csapatok lendületét.³³

Lenin nagyon határozottan fellépett Trockij intézkedései ellen, azokat hatálytalaníttatta, s követelte a támadás további erősítését. Kijelentette: „Ha a tél beálltáig nem vesszük birtokunkba az Uralt, akkor szerintem a forradalom veresége elkerülhetetlen.”³⁴ A központi bizottság Lenin elgondolásait támogatva elvetette Trockijnak és Vacetisz főparancsnoknak a keleti arcvonallal kapcsolatos terveit.

A fentiekben már szóltunk arról, hogy a fehérgárdisták 1919 tavaszán minden oldalról támadásba mentek át a szovjethatalom ellen. A keleti arcvonal mellett tehát az északi arcvonalon is aktív tevékenységbe kezdtek. A katonai helyzet itt is veszélyesen kezdett alakulni.

Ezt figyelembe véve a központi bizottság május 4-én javasolta a munkások és kommuniszták újbóli mozgósítását és az északi arcvonalra való irányítását. Lenin ajánlatára ide csoportosították a 7. hadsereget is.

Jugyenicis támadására a petrográdi katonai vezetők körében fejtelenség keletkezett, s elrendelték az üzemek evakuálását és a Balti-Flotta hajóinak

³¹ Lenin: Katonai levelezés. 158. o.

³² Lenin: Katonai levelezés. 157. o.

³³ Trockij először ki akarta vonni a déli csoport (parancsnoka Frunze volt) parancsnoksága alól az 5. hadsereget és azt északabbra irányítani. Ez azt jelentette volna, hogy Frunze csoportosítása, amely a főirányban támadott, elvesztette volna ütőképességét, s veszélybe került volna a feladat végrehajtása. Később Trockij elmozdította a frontparancsnokság éléről Kamenyevet és Vacetiszt nevezte ki helyette. Ez viszont a törzs munkájában jelentett zavart, ami ugyancsak a támadás sikerét veszélyeztette.

³⁴ Lenin: Katonai levelezés. 528. o.

elsüllyesztését. Lenin erről tudomást szerezve május 14-én táviratban kér magyarázatot a tett intézkedésekről és egyben hatálytalanította a petrográdi honvédelmi bizottságnak az evakuálásra kiadott intézkedéseit. Kijelenti a táviratban, hogy ilyen intézkedéseket csak a Honvédelmi Tanács, a központi hatalom tudtával és beleegyezésével lehet hozni. Sőt 20-án egy újabb táviratban a haditengerészet fővezérkarát már arra utasítja többek között: hogy „... a petrográdi és a kronstadti kikötő a legsürgősebben, a legerélyesebben, minden késedelem nélkül végezze el a hadihajók javítását, s a túlórázást folytatva haladéktalanul vezessék be az éjszakai munkát. A végrehajtást haladéktalanul jelentse.”³⁵

Az északon kialakult rendkívül nehéz helyzet újabb hadászati átcsoportosítást tett szükségessé. Mivel a keleti arcvonalon a helyzet kedvezően alakult, lehetővé vált, hogy erőket vonjanak el onnan. Lenin javaslatára az innen elvont erők $\frac{2}{3}$ -ad részét az északi arcvonalra, $\frac{1}{3}$ -ad részét pedig a déli arcvonalra kellett átirányítani.

Az előbbieken már szóltunk arról is, hogy az antant a belső fehérgárdista erőkkel együtt minden oldalú támadással egyidejűleg ellenforradalmi felkeléseket szervezett a Vörös Hadsereg mögöttes területein. Különösen veszélyes helyzetet teremtett Grigorjev atamán lázadása.

Miközben Lenin figyelmét főleg az arcvonalokon végbemenő eseményekre fordította, lankadatlan energiával szorgalmazta az ellenforradalmi lázadások mielőbbi felszámolását is. Az illetékes front- és körzeti katonai parancsnokságokat a táviratok özönével árasztotta el, sürgetve a felkelések felszámolását, amelyek nagyban zavarták az arcvonalra irányuló fő erőkifejtést.

A Déli Front Forradalmi Tanácsának küldött táviratában 1919. május 14-én pl. azt kérdezte: „Milyen újabb intézkedéseket tettek, hogy valóban végezzenek a felkeléssel,³⁶ s mikorra várható likvidálása? Folyik-e a paraszatok mozgósítása a felkeléstől délre? ... Választ várunk!”³⁷

Ugyancsak a fenti parancsnokságnak négy nappal később küldött táviratában azoknak az intézkedéseknek a végrehajtásáról kért jelentést, amelyeket a Honvédelmi Tanács adott ki annak érdekében, hogy a felkelést leverjék. „Táviratozzon részletesebben — írta Lenin — és gyakrabban, hogyan halad az ügy, akcióba lépett-e a partra szállt hadosztály, megérkeztek-e az oda küldött voronyezsi és tambovi kommunisták, szükség van-e még több erősítésre, s ha igen, milyenre? A huzavona rendkívül veszélyes.”³⁸

Május 26-án az Ukrajnai Népbiztosok Tanácsának küldött táviratában ismételtén Grigorjev lázadásának leverését sürgeti. „Ne szalasszák el a Grigorjev legyőzésére kínálkozó alkalmat, ne szabadságot adjanak: egyetlen katonát sem azok közül, akik Grigorjev ellen harcolnak. Rendeljék el és hajtsák végre a lakosság teljes lefegyverzését, könyörtelenül lőjjenek agyon a helyszínen mindenkit, aki puskát rejteget.”³⁹

Ez az erélyes fellépés a belső ellenforradalmi lázadók ellen azt eredményezte, hogy a Grigorjev vezette lázadókat végül is május végére sikerült felszámolni, ami lehetővé tette, hogy a Déli Front erőt teljes egészében Gyenyikín ellen fordíthassák.

Lenin 1919 június végére a déli arcvonal jelentőségét a következő szavakkal ecsetelte: „Bekövetkezett a szocialista forradalom egyik igen válságos, sőt minden valószínűség szerint a legválságosabb pillanata ...

Most a külföldi kapitalisták kétségbeesett kísérletet tesznek, hogy vissza-

³⁵ Uo. 201. o.

³⁶ A Grigorjev atamán vezette lázadás leveréséről van szó.

³⁷ Lenin: Katonai levelezés, 190. o.

³⁸ Uo. 197. o.

³⁹ Uo. 212. o.

állítsák a tőke jármát Gyenyikin hadjárata segítségével, akit mint valamikor Kolcsakot, tisztekkal hadianyaggal, lőszerrel, tankokkal stb. segítenek.”⁴⁰

A fenti idézet a központi bizottság által július 2-án kiadott és „Mind egy szálig Gyenyikin ellen” címet viselő dokumentumból származik. E dokumentum kiadása magában is érzékelteti azt a veszélyt, amely ezekben a hónapokban a szovjethatalmat fenyegette.

A Lenin vezette Honvédelmi Tanács utasítására a Vörös Hadsereg parancsnoksága ismét (már hányadszor!) hadászati átcsoportosítást hajtott végre. A nyugati és más arcvonalokról magasabbegységek sorát irányítják délre.

A központi bizottság ugyancsak Lenin javaslatára a kommunisták köteleiségévé tette a déli arcvonal számára a toborzást, amelynek eredményeképpen júniusban 36 ezer, júliusban pedig 137 ezer főnyi erősítést kaptak az ott harcoló csapatok. Lenin különösen nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy a kommunisták ezrei menjenek az arcvonalra. „Amikor ilyen friss erők indulnak hadseregünk megingott egységeinek megszállására — mondta —, a dolgozó tömegek, a parasztkatonák új vezéreket kapnak saját embereikből, olyan dolgozókból, akik fejlettebbek, öntudatosabbak, szilárdabbak. Paraszthadseregünk ilyen támogatásával azért döntő fölénybe jutunk az ellenség fölött, mert az ellenség csak földbirtokos csemetéket küldhet hadseregének »támogatására«, és mi tudjuk, hogy ez a »támogatás« volt Kolcsak veszte, s az a »támogatás« lesz Gyenyikin veszte is.”⁴¹

Az arcvonalnak küldött erősítések, valamint az egyéb katonai intézkedések⁴² megteremtették a lehetőséget annak, hogy a párt- és állami szervek kioldozzák az ellentámadás tervét és végrehajtására utasítást adjanak.

Az ellentámadás előkészületei azonban nem a megkívánt ütemben folytak, s Lenin augusztus 10-én felháborodott hangú táviratban fejezte ki elégedetlenségét a Köztársasági Forradalmi Tanácsnál a késlekedés miatt: „A Voronyezs irányában tervezett támadás halogatása (augusztus 1-től 10-ig!!!) halatlan dolog. Gyenyikin óriási sikerrel harcol.

Mondja meg a főparancsnoknak, hogy ez *lehetetlen állapot. Komoly* figyelmet kell szentelni az ügynek.

Nem lehetne-e a Déli Front Forradalmi Katonai Tanácsának egy ilyen szövegű táviratot küldeni:

»A támadás halogatása megengedhetetlen, mert ez az egész halogatás egész Ukrajnát Gyenyikin kezére juttatja és pusztulásba sodor bennünket. Önök felelősek minden napért, sőt minden óráért, amellyel még késleltetik a támadást. Azonnal adjanak magyarázatot és közöljék az időpontot, amikor végre megindítják a döntő támadást.»⁴³

A határozott követelmény eredményeképpen a támadás megindult, de az előkészületekben tanúsított határozatlanság következtében a kezdeti sikerek után elakadt. Sőt Gyenyikin újra támadásba lendült, s visszazorítva a vörös csapatokat Orelt és Tulát fenyegette. Ezek a sikerek az orosz burzsoáziát annyira fellelkesítették, hogy már egymillió rubelt ajánlottak fel annak a fehér ezrednek, amely elsőként vonul be Moszkvába. A veszély valóban reális volt.

Ebben a helyzetben Lenin javaslatára újabb erőket vontak el a nyugati és keleti arcvonalról, többek között a Lett hadosztályt és a Bugyonnij vezette lovashadtestet, amelynek átdobását ő maga személyesen ellenőrizte.

A központi bizottság szeptemberben újra (és ezt is immár hányadszor teszi) elrendeli a kommunisták mozgósítását. Az eredmény: újabb 20 ezer

⁴⁰ Lenin: A háborúról... II. köt. 565. o.

⁴¹ Lenin Művei. 30. köt. 23. o.

⁴² Július 4-én a Vacetisz főparancsnokot leváltják és helyére Kamenyevet nevezik ki.

⁴³ Grinyistin: i. m. 552–553. o.

kommunista, s közöttük 9 ezer felelős pártfunkcionárius siet a szovjet haza fegyveres védelmére.

Az 1919 őszi válságos helyzetben Lenin tevékenységére Kamenyev így emlékezett: „A frontokról szinte óránként érkeztek a jelentések. Igen rövid idő alatt kellett határozni rendkívül felelősségteljes dolgokban. A fontosabb jelentéseket és elhatározásokat Szklanszkij elvtárs nyomban telefonon továbbította a Kremlbe Leninnek... Lenin rendületlen nyugalma ebben az időben a főparancsnokság legfőbb támasza volt.”⁴⁴

Október első napjaiban jelentkeztek az első sikerek a déli arcvonalon, amelyeket Lenin elismerő szavakkal méltatott. Ugyanakkor nagyon határozottan követelte, hogy a „... kisebb és részleges támadás helyett tömeges, hatalmas támadásba kell átmennünk, amely meghozza a végleges győzelmet.”⁴⁵

A Gyenyikin elleni általános támadás november hónapban bontakozott ki és nagyon komoly sikerekkel folytatódott. December hónapban felszabadult az egész Donyec-medence. 1920 februárjában a jobb parti Ukrajna lett szabad. E nagymélységű támadó hadművelet során a vörös csapatok mintegy 800 km-t nyomultak előre.

Ezek az események azt is jelentették, hogy a Vörös Hadsereg egységei kiemelkedően voltak, mivel a szétrombolt közlekedési vonalakon az utánpótlás lelassult. Gyenyikin ezt a helyzetet kihasználva a Don és a Manics folyók mögött beásta magát, megállítva a szovjet csapatok támadását. Délen újabb erőfeltöltésre és előkészületekre volt szükség.

A Vörös Hadsereg Gyenyikin elleni sikerei még egy utolsó erőfeszítésre készítették a fehérgárdistákat északon és keleten is. Jugyenyics újra támadásba ment át, amelyről Lenin megjegyezte: „A fehérek offenzívája nyilvánvalóan manőver, hogy elvonják az erőket a mi déli előnyomulásunktól.”⁴⁶

Mivel a Vörös Hadsereg erőinek zömét valóban a déli arcvonal kötötte le, Jugyenyics támadása komolyan veszélyeztette Petrográdot. Bár Lenin világosan látta, hogy Jugyenyics hadserege „gyenge, sőt egészen jelentéktelen erőkké rendelkezik, de gyors, tisztjei vakmerőek, jó a technikai felszerelése és a fegyverzete.” — Ezért mindent megtett, hogy a Déli Front mellett az Északi Front is megkapja a szükséges segítséget, amelyek végülis november végére Jugyenyics csapatait teljesen felmorzszolták. Az északi arcvonalat vörös csapatok likvidálták.

A déli és az északi arcvonalak eseményei nem vonták el Lenin figyelmét a keleti arcvonalról sem, ahol vörös csapatok támadása újabb kibontakozás előtt állt. Az itteni helyzet egy kissé elbizakodottá tette a katonai vezetőket, aminek következtében Kolcsak néhány esetben vissza is ütött. Lenin ezt látván nagyon komoly korholó szavakkal illette Köztársaság Forradalmi Tanácsát, s többek között a következőket mondta: „A Szibériai Frontra kineveztek valami Olderoge nevű gazembert, meg azt az anyámasszony Pozerut, és »megnyugodtak«. Szégyen és gyalázat! És máris kapjuk az ütlegeket! Ezért a Köztársaság Forradalmi Tanácsát felelősségre vonjuk, ha nem történnek *erélyes* intézkedések! Szégyen és gyalázat, ha kiengedjük kezünk-ből a győzelmet!”⁴⁷

A Keleti Front csapatai felújítva a támadást október és november hónapokban döntő jelentőségű győzelmeket arattak. E sikerek állomásai Petro-

⁴⁴ Grinyitsin: Uo. 558. o.

⁴⁵ Grinyitsin: Uo. 561. o.

⁴⁶ Lenin: Katonai levelezés. 333. o.

⁴⁷ Uo. 324. o.

pavlovszk, Omszk, Tomszk, Krasznojarszk városok felszabadításai voltak. Kolcsak csapatainak csupán egy töredéke tudott a Bajkálon túlra menekülni. Kolcsakot, akit a csehszlovákok kiszolgáltattak a vörös csapatoknak, főbe lőtték. A keleti arcvonal likvidálása is lényegében befejeződött.

Az 1919 őszen és telén a Vörös Hadsereg által elért sikerek Szovjet-Oroszországot ismét rövid lélegzetvételnél szünethez juttatták, amelyet a népgazdaság helyreállításának megkezdésére használtak fel.

Lenin azonban világosan látta, hogy a kapitalista országoknak még mindig nem volt elég az a lecke, amit az utóbbi években kaptak a különböző arcvonalokon. 1920 február közepén a *The World* c. amerikai lap tudósítójának adott nyilatkozatában utalt a fehér lengyelek várható agressziójára. Ugyanekkor kijelentette azt is, hogy „... a lengyel támadás ugyanúgy képtelen megoldani az orosz kérdést a számukra kívánatos (a kapitalisták számára — M. S.) szellemben, mint annak idején Kolcsak és Gyenyikin támadása...”⁴⁸

Szovjet-Oroszország nehéz gazdasági helyzetét szem előtt tartva Lenin arra törekedett, hogy a fehér lengyelek támadásának diplomáciai úton elejét vegye, bár számára nem volt kétséges, hogy „... Lengyelország abszolút teljességgel, sőt arcátlan feltételeket fog szabni.”

Éppen ezért Lenin ebben az időben arra törekedett, hogy a Nyugati-Front csapatait megerősítsék. Utasítására ide irányították át az 1. lovashadsereget, s a Vörös Hadsereg jobbszárnyának biztosítása érdekében sürgette a Gyenyikin-féle hadsereg maradványainak felszámolását.

A Pilsudszki vezette fehér lengyel hadsereg — miután a Szovjet-Oroszországgal folyó diplomáciai tárgyalást megszakították — április 25-én betört Ukrajnába, s a kisebb létszámú vörös csapatok ellen sikereket értek el.

A központi bizottság május 23-án kiadta „A Lengyel Front és feladataink” c. téziseket, amelyben egyik legfontosabb feladatnak jelölte meg a lengyel csapatok szátzúzását. Ismét a katonai feladatok léptek előtérbe.

Lenin május 12-én már táviratban figyelmeztette a Kaukázusi Front⁴⁹ Forradalmi Katonai Tanácsát, hogy: „Késlekedés, haladék nélkül el kell indulni azoknak a hadosztályoknak, amelyeket a főparancsnok nyugatra rendelt. Személyesen ügyeljenek erre.”⁵⁰

A párt újra 3 ezer kommunistát mozgósított a nyugati arcvonalra. Lenin pedig személyesen búcsúztatta május 5-én a lengyel arcvonalra induló vöröskatonákat, akik előtt kifejtette, hogy ők nem elnyomóként mennek Lengyelország ellen, hanem mint a tőkés és pánok uralma alóli felszabadítók.

A Lenin vezette Honvédelem Tanácsa hetenként jelentést kért a nyugati arcvonalra küldött kiegészítésekről. Újra megmozdultak a párt-, a komszomol- és a szakszervezetek helyi szervezetei, s munkájuk nyomán áprilistól novemberig 24 244 tagjukat irányították a Vörös Hadsereg megsegítésére.

Június és július hónapokban kibontakozott a Vörös Hadsereg támadása a fehér lengyelek ellen, amelynek eredményeképpen augusztus elejére már Varsó körzetéig törtek előre. Ez a siker a főparancsnokság körében bizonyos fokú kényelmességet eredményezett és az ellenség lebecsüléséhez vezetett.

Lenin felfigyelt erre a tendenciára és már júniusban figyelmeztette a katonai vezetőket: „Az olyan háborúban, amely olyan körülmények között kezdődik, mint most a Lengyelországgal viselt háború, a legveszélyesebb az, ha lebecsüljük az ellenséget és azzal nyugtatjuk meg magunkat, hogy mi

⁴⁸ *Grinyisin*: i. m. 572. o.

⁴⁹ A Dél-i Frontot 1920 februárjában Kaukázusi Fronttá változtatták.

⁵⁰ *Grinyisin*: i. m. 576. o.

erősebbek vagyunk. Ez igen veszélyes dolog, ami vereségre vezethet a háborúban...⁵¹

Lenin figyelmeztetését a katonai vezetés nem vette komolyan s ez az egyéb objektív nehézségekkel együtt (pl. az utánpótlás hiánya) a vörös csapatok Varsó alatti kudarcának egyik forrása lett.

A fehér lengyelek kihasználva a vöröskatonák fáradtságát, az utánpótlás elégtelenségét és az elbizakodottságot a vezetők részéről, ellentámadásba mentek át s visszaszorították a szovjet csapatokat.

Leninnek és a központi bizottságnak nagy erőfeszítésébe került, hogy újabb utánpótlás és tartalék bevezetésével végül is nemcsak megállítsák a lengyelek támadását, hanem vissza is üssenek. Ennek eredménye az lett, hogy a lengyelek végül kénytelenek lettek ismét a tárgyalóasztalhoz ülni.

Lenin a Lengyelország elleni háború következményét elemelve az alábbiakat írta: „... Mi úgy kerültünk ki ebből a háborúból, hogy előnyös békét kötöttünk. Tehát mi maradtunk a győztesek...⁵²

A fehér lengyelek vereségével, majd ezzel egy időben Vrangels⁵³ szétverésével a Lenin szervezte és irányította Vörös Hadsereg megvédelmezte a munkások és parasztok fiatal hatalmát. A nemzetközi burzsoáziának minden törekvése, mely a szovjethatalom megsemmisítésére irányult, kudarcot vallott. A még megmaradt ellenforradalmi bandákat is hamarosan felszámolták, de ez már csupán részlet kérdés maradt a lengyelek és Vrangel szétverése után.

*

A fentiekben az októberi forradalom és a polgárháború menetébe ágyazva igyekeztünk érzékeltetni azt a megfeszített munkát, amit Lenin, mint kimagasló katonai vezető a háború egyik fő kérdésében, a főcsapás meghatározásának kérdésében kifejtett. Lenin katonai tevékenysége azonban nem merült ki csupán a hadászati méretű feladatok megtervezésében és végrehajtásuk ellenőrzésében. Lenin figyelme ennél sokkal többre terjedt ki.

Az egész háborút eldöntő nagy feladatok tisztázása közben is nagyon sokszor visszatért arra a gondolatra, hogy a háborút csak képzett parancsnokok képesek győzelemre vinni. A katonai vezetőktől megkövetelte pl., hogy minden fegyverfajta ismerjenek. Szerfölött fontosnak tartotta, hogy az akkori idők modern fegyvereit alaposan ismerjék. Külön kiemelte e téren a kommunisták felelősségét: „A kommunistáknak — írta — különösen a géppuskák, ágyúk, páncélosok stb. kezelésében kell buzgalommal képezniök magukat, mert ezen a téren elmaradottságunk érezhetőbb, az ellenség fölénye a tisztek nagy számánál fogva jelentősebb, a megbízhatatlan katonai szakember ezen a téren nagy kárt okozhat, itt rendkívül nagy szerepe van a kommunistáknak.”⁵⁴

E követelményt magára nézve is kötelezőnek tekintette. Fontosnak tartotta pl., hogy megismerkedjen a haditechnika minden újdonságával. Gorkij leírja, hogy amikor Lenint meghívták a tüzérségi főparancsnokságra, hogy ott megmutassák neki egy bolsevik, egy volt tüzér találmányát, amelynek lényege az volt, hogyan lehet pontosabbá tenni a repülőgépekre való tüzelést, a jelenlévő hét tábornoknak olyan szakkérdéseket tett fel, hogy azok később nem hitték el, hogy Lenin volt ott.⁵⁵

⁵¹ *Lenin Művei* 31. köt. Budapest, Szikra. 1951. 326. o.

⁵² *Grinyisin*: i. m. 586. o.

⁵³ Vrangel báró szedte össze a Krimben Gyenyikin szétvert csapatait, s a lengyelekkel együtt indultak támadásra a szovjethatalom ellen.

⁵⁴ *Lenin*: *Katonai levelezés*. 279. o.

⁵⁵ Leninről. *Henri Barbusse, H. G. Wells, Emil Ludwig, Maxim Gorkij és Romain Rolland* írásai. Budapest, Magyar Helikon kiadása. 1959. 130–131. o.

Lenin a katonai vezetés egyik sarkalatos pontjának tartotta a parancsok maradéktalan végrehajtását és annak ellenőrzését. „Vaskézzel kell kényszeríteni a parancsnoki állományt, mind a felsőt, mind az alsót, hogy feltétlenül hajtsák végre a katonai parancsokat... A parancsnoki állományt egyetlen alternatíva elé kell állítani: vagy győzelem, vagy halál.”⁵⁶ Amikor pl. tudomást szerzett arról, hogy a keleti arcvonalon nem hajtották végre a főparancsnok parancsát, a főparancsnokot vonta felelősségre: „Igaz-e, hogy Ön két héttel ezelőtt parancsot adott Orenburg elfoglalására, és ha igaz, miért nem hajtják végre a parancsot?” — kérdezte Lenin.⁵⁷ A parancsok nem teljesítésével kapcsolatban nem egyszer kifejezte, hogy nincs különbség az ellenség és az olyan ember között, akinek gyengesége következtében emberek pusztulnak el, vagy nem teljesítődik a harci parancs. A parancsok végrehajtásának egyik alapját abban látta, hogy a törzsben dolgozók között a legteljesebb legyen az összhang. Megengedhetetlennek tartotta, hogy a vezetők között konfliktusok keletkezzenek. „A legkisebb nézeteltérést is eleve tisztázni kell, időben jelezve a központnak, s nem szabad megengedni, hogy konfliktussá dagadjon.”⁵⁸

A parancsok feltétlen végrehajtásának megkövetelése mellett Lenin ugyanakkor arra is nevelte a parancsnokokat, hogy a helyzetet a legmeszszebbmenő gondossággal elemezzék és abból reális következtetést vonjanak le. Egyformán elítélte a kapkodást, a fejtelenséget, de elítélte a minden alap nélküli optimizmust is. Az előbbire már utaltunk akkor, amikor Jugyenic támadásakor a petrográdi katonai vezetők elvesztették a fejüket, s a nagyobb bajt csak Lenin közbelépése akadályozta meg. Amikor pedig Frunze 1920. október 8-án a Leninnek küldött táviratában túlzott optimizmussal nyilatkozott a várható eseményekről, Lenin így válaszolt neki: „Felháborító az Ön optimista hangja, amikor ugyancsak Ön jelenti, hogy százból csak egy lehetősége van annak, hogy a régen kitűzött fő feladatokban sikert érjenek el.”⁵⁹

Ugyanakkor, amikor nagyon határozott volt a katonai parancsok végrehajtásának megkövetelésében, gondosan ügyelt rá, hogy az arra érdemesek mindenkor megkapják a megérdemelt jutalmukat. A polgárháború idején nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy a főparancsnokságon keresztül, vagy személyesen, táviratokban mondjon köszönetet a vöröskatonák hősiességéért. 1919. június 21-én a Honvédelmi Tanács elé terjesztett egy határozattervezetet, amelyben a tanács dicséretben részesíti a Kolcsak ellen harcoló 2. és 5. turkesztáni hadsereget és elrendeli, hogy a vöröskatonák jutalmul egy havi zsoldot kapjanak

Július 23-án felszabadult Uralszk, amelynek helyőrsége két hónapon keresztül állta a fehérek ostromát a bekerítésben. Lenin méltányolva a hősi helytállást, elrendelte, hogy a helyőrség csapatainak az ostrom minden hónapjáért három hónapi zsoldot fizessenek ki

Hasonló intézkedést adott ki akkor is, amikor a Déli Front alakulatai felszabadították a Krím-félszigetet és a tengerbe szorították Vrangel csapatait. A Munka és Honvédelem Tanácsa 1920. december 24-i határozatának 1. pontjában így szólt a vörös csapatokhoz: „A Munka és Honvédelem Tanácsa nevében adják át a Déli Front minden harcosának elvtársi üdvözlésüket és köszönetüket azért az önfeláldozó vitézségért, rendkívüli energiáért, ame-

⁵⁶ Grinyisin: i. m. 498. o.

⁵⁷ Lenin: Katonai levelezés. 141. o.

⁵⁸ Uo. 343. o.

⁵⁹ Uo. 410. o.

lyet a munkás-paraszt forradalom eszméinek megvalósításáért vívott harcban tanúsítottak.⁶⁰

Lenin, akinek figyelmét az arcvonalon lejátszódó események nagyon lekötötték, talált módot arra is, hogy az egyszerű katonákkal mindig személyes kapcsolatban maradjon. S ezekben az esetekben is mindig a legőszintébben ember tudott maradni. Például az egyik alkalommal, amikor sebesült vöröskatonákat látogatott meg, s a kórház komisszárja arról beszélt, hogy Lenin megtisztelte őket látogatásával, így válaszolt: „Kedves elvtársak. A komisszár elvtárs tévedett. Nem én tiszteltem meg Önöket látogatásommal. Én érzem magamat megtisztelve, és örülök, hogy ma itt lehetek és beszélhetek Önökkel, megismerkedhetem problémáikkal, beszélhetek Önöknek köztársaságunk helyzetéről.”⁶¹

Különösen sokszor találkozott a Kreml őrségének beosztottaival. Az őrség egyik tagja így emlékezik e találkozásokra: „Olykor bejött az étkezőbe és a szállásunkra is, hogy megnézzé, hogyan élünk és táplálkozunk. Egy ízben megtapogatta a párnákat és takarókat, majd megkérdezte, nem fázunk-e éjszaka. Persze nemmel válaszoltunk. Csak egy bajtársunk akadt, aki nem szégyellte megmondani:

— Hát hideg ugyan nincs, de azért nem igen merünk levetkőzni. S Lenin intézkedett, hogy több tűzifát utaljanak ki az őrség számára.”⁶²

Másik esetben az őrség géppuska lövészetét figyelve biztatta őket, hogy a cél középebe lőjjenek. Akinek nem sikerült, annak ő magyarázta, hogyan kell célozni. Akinek sikerült, arról dicsérőleg nyilatkozott, mondván: „Lám csak, így kell! A bolseviknek mindig célba kell találnia.”⁶³

*

Cikkünkben nem tűzhattük ki Lenin katonai tevékenységének minden oldalú bemutatását, ebből csupán mozaikokat adhattunk. Úgy véljük azonban, hogy ezek a töredékek is világosan mutatják azt a sokoldalúságot, képességet, nagy álhatatosságot, amit Lenin mutatott a katonai kérdésekben. Ezek a tulajdonságok minden vezetőnek, különösen a katonai vezetőknek, parancsnokoknak szolgálnak követésre méltó példaként.

A két rendszer — a szocializmus és a kapitalizmus — első, nyílt összecsapásába a kapitalizmus szenvedett vereséget.

A lenini eszméken nevelt Vörös Hadsereg a másik nagy összecsapásban — a második világháború idején — szintén diadalt aratott az imperializmus előrevetett osztaga, a fasizmus felett.

Nem kétséges, hogy a harmadik összecsapás — amennyiben azt az imperializmus kiprovokálja — az már az egész kapitalista rendszer végső megsemmisítését fogja jelenteni. Ez a Nagy Otktóberi Szocialista Forradalom egyik legfontosabb tanulsága.

60 Uo. 416. o.

61 Lenin, az ember, Budapest, Kossuth Könyvkiadó. 1963. 141. o.

62 Uo. 52. o.

63 Uo. 195–196. o.

ШАНДОР МУЧ.

В. И. ЛЕНИН — ВОЕННЫЙ РУКОВОДИТЕЛЬ ВЕЛИКОЙ ОКТЯБРЬСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ И ГРАЖДАНСКОЙ ВОЙНЫ

Резюме

Революционная партия русского рабочего класса под руководством Ленина вела последовательную борьбу против царизма, за свержение власти русской буржуазии, за установление диктатуры пролетариата.

В ходе этой борьбы Ленин подготовил партию и к тому случаю, если буржуазия в борьбе применяет вооружённую силу, то и партия и рабочий класс должны ответить ей также, применением вооружённой силы.

Исходя из этого, партия и её руководитель Ленин, основательно изучали закономерности вооружённой борьбы и предыдущих революций. В этой работе Ленин теоретически и практически определил главные задачи, выполнение которых обеспечивает победу в вооружённом этапе революции.

Эти, теоретические и практические указания Ленина во время революции и позже в периоде гражданской войны стали основой социалистической военной науки.

В статье автор показывает какие конкретные указания дал Ленин — как военный руководитель, как стратег — военному руководству чтобы одержать победу накануне Великой Октябрьской социалистической революции и в дни самой революции.

После победы революции — как известно — русская буржуазия не помирилась с поражением и с помощью внешних империалистических сил, начала наступление против молодой советской власти. Вскоре в эту борьбу включились и империалистические государства.

В таком положении военному и политическому руководству молодого рабочего государства необходимо было определить тот главный фронт, который означал самую большую опасность и на котором можно было наносить врагу самые чувствительные потери.

Автор показывает, какую выдающуюся роль сыграл Ленин в решении решающего вопроса, как он глубоко анализировал внешние и внутренние события и как он на основе этого тщательного анализа подвёл итоги.

Он знакомит читателя и с той многосторонней деятельностью, которую Ленин проводил для того, чтобы после правильного определения направления главного удара соответствующие силы и средства были перегруппированы в нужное направление.

В заключительной части статьи автор приводит несколько отрывков из теоретических указаний Ленина — как военного руководителя — наряду сделанных с решениями важных стратегических вопросов, служащих победному заключению вооружённой борьбы.

Статья таким образом показывает читателю вождя русского рабочего класса и партии большевиков, как выдающегося военного теоретика и практического специалиста.

SÁNDOR MUCS:

LENIN, DER MILITÄRISCHE LEITER DER GROSSEN SOZIALISTISCHEN OKTOBERREVOLUTION UND DES BÜRGERKRIEGES

Resümee

Die revolutionäre Partei der russischen Arbeiterklasse führte unter Lenins Leitung einen konsequenten Kampf um die Stürzung des Zarismus und der Macht der Bourgeoisie, um die Schaffung der Macht der Arbeiterklasse.

Während dieses Kampfes hatte Lenin die Partei auch darauf vorbereitet, dass

die Arbeiterklasse — falls die Bourgeoisie in diesem Kampf bewaffnete Macht gebraucht — darauf mit bewaffneter Macht antworten muss.

Aus diesen hervorgehend studierte die Partei und ihr Leiter Lenin tiefgehend die Gesetzmässigkeiten des bewaffneten Kampfes der früheren Revolutionen. Während dieser Arbeit legte Lenin theoretisch und auch praktisch jene wichtigsten Tätigkeiten fest, die im Abschnitt des bewaffneten Kampfes der Revolution den Sieg sichern sollen.

Diese theoretischen und praktischen Hinweise Lenins wurden zur Grundlage der sozialistischen Kriegskunde im Abschnitt der Revolution und des Bürgerkrieges.

Der Autor beschreibt in seinem Artikel, welche konkrete Anweisungen Lenin als militärischer Führer, als Stratege in den Tagen vor der Grossen Sozialistischen Oktoberrevolution und während dieser, der militärischen Leitung gab, um den Sieg zu erringen.

Wie bekannt — konnte sich jedoch die russische Bourgeoisie nach dem Sieg der Revolution nicht mit ihrer Niederlage abfinden und führte mit Hilfe äusserer imperialistischer Kräfte einen Angriff gegen die junge Sowjetmacht. Kurz danach schlossen sich auch die imperialistischen Staaten dem Kampf an.

In dieser Lage war es für die militärische und politische Leitung des jungen Arbeiterstaates von entscheidender Wichtigkeit jene Hauptfront festzustellen, die die grösste Gefahr bedeutete und wo man dem Feinde die empfindlichsten Verluste verursachen konnte.

Der Autor zeigt uns, welche hervorragende Rolle Lenin in der Lösung der entscheidenden Frage spielte und aus welcher tiefen Erörterung der äusseren und inneren Vorgänge Lenin die diesbezüglichen Folgerungen zog.

Der Verfasser schildert uns auch die vielseitige Tätigkeit, die Lenin ausübte, um — nach der Feststellung der Richtung des wichtigsten Schlages — die entsprechenden Kräfte und Mittel in dieser Richtung gruppieren zu können.

Im letzten Teil seines Artikels schreibt der Autor über einige Bruchteile der übrigen Tätigkeiten Lenins des militärischen Leiters, die er neben den Entscheidungen in strategischen Fragen ausübte — Mosaiken aus den theoretischen und praktischen Hinweisen, die der siegreichen Beendigung des bewaffneten Kampfes dienten.

Der Artikel zeigt uns also den Führer der russischen Arbeiterklasse, der Bolschewistischen Partei, als hervorragenden militärischen Theoretiker und praktischen Fachkundigen.

